Hukuk Bölümü 2012/73 E. , 2012/115 K.

- **5179 SAYILI GIDALARIN ÜRETIMI, TÜKETIMI VE DENETLENMESINE DAIR KANUN UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASININ KALDIRILMASI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESİ GEREKTIĞI HK.**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 19

"İçtihat Metni"

Davacı : M.Y.

Davalı : Kozan Kaymakamlığı İlçe Tarım Müdürlüğü

O L A Y : Adana İli, Kozan İlçe Tarım Müdürlüğü Kontrol ve Denetim Ekibince 27.4.2010 tarihinde davacının iş yerinde yapılan denetim ve kontrolde ekmek numunesinin TGK Ekmek Tebliğindeki şartları taşımadığı nedeniyle davacı, 5179 sayılı Kanunun 29.maddesinin (d) bendi gereğince Kozan Kaymakamlığının 13.5.2010 tarihli oluru ile 723,00 TL idari para cezası ile cezalandırılmıştır.

Davacı vekili, Kozan Kaymakamlığı İlçe Müdürlüğünce tesis edilen 13.5.2010 gün ve 1726 sayılı idari yaptırım kararına adli yargı yerinde itiraz etmiştir.

Kozan Sulh Ceza Mahkemesi: 2.11.2010 gün ve Değişik İş N:2010/545 sayı ile, dosyanın tetkikinden; 27.4.2010 tarihli analiz raporunda başvuranın fırınından alınan 6 adet numune ekmeklerin 2 adedinin 300 gramın altında çıkmış olup toplamının ağırlık ortalamasının ise 300.115 gram olduğunun anlaşıldığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 3.5.2010 tarihli "ekmekte gramaj" konulu yazısında; "ekmek tanımına giren ekmelerin en az 300 gram olması gerektiği" nin belirtildiği, aynı yazının son cümlesinde ise "fırınlarda ambalajsız olarak satılan ekmeler için tebliğde bir tolerans değeri bulunmadığı" nın ifade edildiği, fırınlarda açıkta tüketime sunulan ekmeklerde tolerans değerinin tebliğde düzenlenmemiş oluşunun, başvuranın fırınından alınan numune ekmelerin ortalamasının da 300 gramın üzerinde olması nedeniyle yerinde görülen başvurunun kabulüyle idari yaptırım kararının kaldırılmasına karar vermek gerektiği gerekçesiyle yerinde görülen başvurunun kabulüne karar vermiş, bu karara Kozan İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından itiraz edilmiştir.

KOZAN AĞIR CEZA MAHKEMESİ: 15.12.2010 gün ve D.İş N:2010/526 sayı ile, esasen Sulh Ceza Mahkemesinin itiraza bakmaya görevli olmadığı, zira 5179 sayılı Yasanın 30.maddesinde bu Kanunlarda yazılı olan idari para cezalarına karşı yetkili idare mahkemesine başvurulabileceğinin düzenlendiği, bu açık düzenleme karşısında Sulh Ceza Mahkemesinin itiraza konu kararının yok hükmünde sayılarak ortadan kaldırılmasına, M.Y.'ın itiraz dilekçesi hakkında inceleme yapıp karar vermek üzere ilgili evrakın yetkili ve görevli olan Adana İdare Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine kesin olarak karar verilmiştir.

Davacı aynı istemle bu kez idari yargı yerinde dava açmıştır.

ADANA 1. İDARE MAHKEMESİ: 2.1.2012 gün ve E:2011/1891 sayı ile, davacıya 5179 sayılı Kanun uyarınca dava konusu idari para cezasının verildiği, 5179 sayılı Kanunun 30.maddesinde yer alan bu Kanun uyarınca verilmiş olan idari para cezalarına karşı idare mahkemesinde itirazda bulunabileceğine ilişkin hükmün 8.2.2008 yürürlük tarihli 5728 sayılı Kanunun 543. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığının anlaşıldığı, bu durumda, dava konusu idari yaptırım kararına yapılan itirazların görüm ve çözümüne ilişkin özel bir düzenleme bulunmadığından, dava konusu idari yaptırımın Kabahatler Kanunu kapsamında olduğundan, görüm ve çözümünün 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uyarınca adli yargı mercilerinin görev alanında bulunduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle davanın hangi mahkemenin görev alanına girdiğinin belirlenmesi için 2247 sayılı Yasanın 19.maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve uyuşmazlığın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesinin kararına kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 21.5.2012 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare mahkemesince, 2247 sayılı Yasanın 19. maddesinde öngörülen biçimde Mahkemelerinin dosya aslıyla birlikte, adli yargı kararının kesinleşme şerhli örneğini de göndererek Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulduğu görülmekte ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 5179 sayılı Kanun'un 29. maddesinin (d) bendi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 29. maddesinde, bu Kanuna uymayanlara uygulanacak cezai hükümler düzenlenmiş; 30. maddesinde, bu Kanunda yazılı olan idari para cezalarının, o yerin en büyük mülki amiri tarafından verileceği, verilen idari para cezalarına dair kararların ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği, bu cezalara karşı, yetkili idare mahkemesine

itiraz edilebileceği öngörülmüşken; bu madde, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 543. maddesiyle, "Bu Kanunda yazılı olan idari yaptırımlara karar vermeye, mahallî mülki amir yetkilidir" şeklinde değiştirilmiştir. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'da yapılan değişiklikle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

13/6/2010 gün ve 27610 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 47. maddesinde, "(1) 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır" ve 49. maddesinde, "(1) Bu Kanunun;

a) 46 ncı maddesinin birinci fıkrası, 1/4/2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) 31 inci maddesinin birinci fıkrası, 33 üncü maddesi, 46 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ile geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası yayımı tarihinde,

c) Diğer hükümleri yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra,

yürürlüğe girer" denilmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup; 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nda da idari para cezası verilecek hususlar düzenlenmiş; ancak, idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5179 sayılı Kanun'u yürürlükten kaldıran 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Adana 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Ağır Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Adana 1. İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Kozan Ağır Ceza Mahkemesi'nin 15.12.2010 gün ve D.İş N:2010/526 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 21.5.2012 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.